

Whole Body Treatment

Manuskript

Af Sara Hamming

Midt på scenen står et bord og en stol. Der står en talemikrofon på stativ ved bordet. Der er et blødt fokuseret lys midt på scenen.

*Gå ind på scenen iført tætsiddende beige trikot og gymnastiksko.
I den ene hånd dette manuskript på løse ark,
i den anden hånd et glas vand.
Stil glasset, og læg teksten på bordet.
Gå helt frem til publikum og vis kroppen i kostumet frem.*

Dette er mit kostume fra den seneste version af Whole Body Treatment.

Stryg hænderne ned langs mave og lår. Se rundt i publikum, og smil til publikum.

*Gå tilbage til bordet, sæt dig på stolen ved bordet med front mod publikum.
Se ned i manuskriptet, se op på publikum.*

Hmmm... jeg har læst tilbage i arbejdsnoterne fra 2009 og frem... og skrevet noget ned. Jeg vil blande noterne op med lyd og musik fra forestillingerne. Ok?

Se op på publikum og smil.

Pause.

*Whole Body Treatment er ikke helt nemt at udtale.
Jeg finder titlen både tiltrækkende og frastødende.*

Til dem der ikke har hørt om eller ikke har set forestillingen:
Det er en 1:1-forestilling.

Se op. Se på så mange som muligt i publikum.

Én person, som jeg kalder patikum, kommer på briksen!
Ordet patikum er en konstrueret neologisme, en blanding af *patient* og *publikum*.
Patikum er altså en slags kentaur og har en dobbelt rolle, som scene og tilskuer.

Patikum får en sovemaske for øjnene...

Tag hænderne for øjnene.
...og derefter udspiller jeg et forløb *på* og *rundt om* patikums krop med replikker, objekter, lyde og berøringer. Patikum ligger og skal ikke af sig selv gøre noget. De skal gøre enkelte ting når de bliver bedt om det, fx løfte hovedet og få en teatermaske uden på sovemasken.
Ellers bliver de bare *rørt* ved.

Apokalypseyd afspilles - lyden skal starte lige efter "rørt ved".

Link til lydclip: http://www.moribund.dk/wp-content/uploads/2015/05/01_Apokalypseyd.mp3

Smil til publikum mens lyden afspilles.

Lyden stoppes når den er på sit højeste ved ca 00:32.

Dette er en lydeffekt fra den seneste version af forestillingen – med undertitlen *teater på kroppen i teatret* – som jeg bruger til at teste lydniveauet med i begyndelsen af forestillingen.

Se op på publikum.

Jeg har lavet fire forskellige versioner af Whole Body Treatment siden 2010:

Én på Københavns Universitet som indledende teater/etik-eksperiment: *Kunne det overhovedet lade sig gøre?*

Én i Dansehallerne – som *dans*.

Én på Borgerservice – som *service*.

Én i teatret, det kan være alle mulige teatre: CaféTeatret, Teater Nordkraft etc.

– som *teater på kroppen i teatret*.

Forestillingerne er udviklet i et kontinuum – elementer fra en tidligere version vandrer ind i en ny version.

Pause.

I 2009 tænkte jeg at jeg ville lave noget for og på én der ligger ned.

Og jeg ville lave noget med detaljer og små bevægelser.

Jeg ville også lave noget med *The Life of The Mind*.

Jeg tænkte på forskellige ting.

Jeg tænkte bl.a på tankerne, hvor kraftfulde de er.

Jeg oplevede ofte dét at ligge i min seng om natten og have tankestorm.

I kender det! Det hele kommer brusende!

Se op på publikum.

Jeg tænkte: Hvis man kunne orkestrere dette brus, lave et musikalsk forløb med det, på en eller anden måde....

Se ud til højre side.

Jeg læste en artikel af en amerikansk psykolog – eller *social neuroscientist* – John Cacioppo som forskede i fysiske konsekvenser af isolation og ensomhed.

John Cacioppo – som har et stort overskæg – har fundet ud af at den ensomes krop er i en konstant tilstand af stress! Niveauet af det inflammationsbekæmpende stresshormon kortison er konstant højt, og derfor vænner kroppen sig til det og *genkender* ligesom ikke kortisonen når den skal bruge den til at bekæmpe infektionssygdomme mv.

Jeg ville lave en performance *til* det isolerede individ.

Se op på publikum.

Det var oplagt at lægge publikum – senere patikum – på en briks.

[Whole Body Treatment]

For at få adgang til detaljen på kroppen.

Det måtte ikke handle *om* personen på briksen!

3. oktober 2010 fik jeg et vejskilt i hovedet, fik hjernerystelse og kom på research i relationen mellem en patient og klinikere og behandlere. Jeg mødte en røngtensygeplejerske, en hel del læger, en kranio-sakral-terapeut, en alexander-behandler, en neuropsykolog, en osteopat, en neurolog, en magnetisør, en rosenteraut, en massør, en psykomotorisk terapeut, en tandlæge og en fysioterapeut.

Jeg kom til at tænke over professionaliseret omsorg, kropsbehandling, psykologi og wellness.

Jeg tænkte på terapi – med alt hvad det indebefatter – som noget, der kan gøre os afhængige og skrøbelige. Og få os til at betale en masse penge.

Jeg tænkt også på om der var nogle tanker som ikke var koloniseret af nogen terapeutiske skemaer?

Jeg tænkte på om der fandtes *noget*, som ikke har en retning mod at forbedre eller optimere – *mig*?

Og om man kan *se* på noget, uden at relatere det til sin egen selvforbedring?

Se op på publikum.

Der var nogle ambivalenser...

Jeg tænkte på industrialisering og på privatisering af religiøsitet og spiritualiteten.

Jeg læste om nogle religionsforskere der var overraskede. . . de troede, at der ville komme en sekulær periode fra 2009.

Jeg tænkte på at fare vild i sproget til at beskrive sit eget liv.

Jeg tænkte på sex-arbejde.

Jeg tænkte på kritik, på indadvendt og udadvendt kritik.

Jeg tænkte på *hvad* den gode hjælp er?

Pause.

Jeg var kommet ind på et lidt svært domæne...det følelsesbetonede domæne, det private og personlige domæne, kort sagt: *Det Kvindelige!*

Pinligt!

Motoren der drev arbejdet, var spændingen ved at arbejde med den fælles hemmelige søgen efter sandhed og trøst.

Jeg tænkte på terapeutens eller behandlerens magt til at guide klienten/kunden/patienten ind i en ideologi. Jeg ledte efter en kontrakt med patikum som kunne tematisere denne form for magt.

Det var et problem at der ikke var noget symptom der kunne skaffe den konkrete patikum på briksen.

Prøvepatikum var forvirrede og efterspurgte et symptom.

Hvis ikke dramaturgien var:

Symptom, diagnose, behandling og kurering
– hvad var den *så*?

Jeg kom til et punkt hvor jeg ikke vidste hvad det hele overhovedet var!
Jeg lavede den første version på Teater- og Performancestudier på Københavns Universitet i samarbejde med kropsdramaturger og konsulenter. Jeg lavede forsøg med forskellige indledninger for at skabe en tryghedskontrakt med patikum så de kunne observere forløbet i passende mental afstand, og for overhovedet at kunne komme i gang med et performativt forløb.

Fx

Jeg viser at jeg er *bange*, og håber at patikum så vil føle at det er OK at være bange.

Fx

Jeg rører forsigtigt ved patikums *tøj*. Jeg orienterer om at jeg er mest interesseret i overfladen, og så begynder jeg at bygge på denne overflade. Patikum kan respondere med en bevægelse i den modsatte retning – indad – eller de kan respondere med en parallel bevægelse – udad.

Fx

Jeg viser patikum nogle *ting*:

Jeg tager chanel-læbestift på, jeg tager mine høreapparater på (som jeg egentlig burde bruge hele tiden), jeg tager en guldhandske på, og med tommel- og pegefinger...

Mim at du holder galdeblæren mellem tommel- og pegefinger.

...tager jeg fat i en skriggrøn galdeblære der ligger på rekvisitbordet – og stikker den i en lomme i mit organbælte.

Mim at du stikker galdeblæren ned i organbæltet.

Det første man tænker på når der ligger en krop udstrakt foran én, er erfaringer.
Her er *min krop*, og der er *patikums krop*, og hvad sker der, og hvad *er* der sket, i mellemrummet mellem de to kroppe. Hvad er fælles, og hvad er *ikke* fælles?

Det er lidt ligesom at sammenligne en tidligere version af sig en selv med en nuværende eller anden tidligere version, af sig selv.

Og der er, når man har en krop foran sig, den helt oplagte mulighed for at få nogle nye erfaringer.

I starten var jeg bekymret for patikums eventuelle seksuelle ophidselse.

En af mine konsulenter, en psykomotorisk terapeut, rådede mig til at træde tilbage fra briksen hvis en patikum blev seksuelt ophidset, og vente til det var drejet over, før jeg fortsatte. Senere blev vi enige om at jeg bare skulle fortsætte.

Bevægelser skal forresten være faste og have et klart mål og ikke være tøvende eller drillende hvis man vil være helt sikker på ikke at være erotisk opstemmende.

I starten var jeg meget opmærksom på ikke at lukke nogen former for erotik ind, nu ser jeg lidt anderledes på det.

Der må gerne være en lille smule erotik til stede.

Drik af vandglasset.

Pause.

[Whole Body Treatment]

Jeg er sådan en slags distributør, dirigent og objekt.

Pause.

Der er et stort blindt område som jeg ikke kan kontrollere, og det er hvordan jeg fremstår!
Jeg barberer mig ikke under armene, det bliver vist set på som et ret radikalt udtryksmiddel!
Jeg lavede en prøve med en underviser på universitetet som kaldte mig en makeup-artist.
Der er flere der har spurgt om jeg var nøgen under forestillingen.
Jeg ved ikke om jeg ville have kunne lave det her projekt hvis jeg var en mand.

Whole Body Treatment afføder måske en Ekstrablads-effekt for patikum der kan tænke:
“*Godt*, at det ikke er mig der er så underlig”.

For mig er det en slags selvportræt: *The Sara Hamming Method!*

I 2011 læste jeg psykologen Donald Winnicotts *Leg og Virkelighed* hvori han beskriver barnets udvikling i relation til objekter. Fx moderes bryst, som barnet først relaterer til som næsten sig selv, og som det senere hen “ødelægger”. Og hvis alt går vel, erfarer barnet at brystet stadig er der – og nu kan det bruges!
Barnet kan også acceptere at objekter er tvetydige, til en vis grad, og at de befinder sig i forskellige afstande af barnet, forsvinder og dukker op igen.

Jeg ville – og vil – gerne være et objekt der kan bruges!

Der er en vis nydelse i at *objektificere* sig selv. Det er ligesom at koge et æg for at kunne spise det, holde om det, eller skære det i skiver.

Pause.

Forestillingen/behandlingen/servicen/opdragelsen virker
når barnet/kunden/patienten/patikummet kan klage over opdragelsen/servicen/behandlingen/forestillingen.

Nogle andre vigtige objekter i forestillingen er et organsæt som skulptøren Delphine Bechard har lavet: Organerne medierer mellem indre og ydre. Organerne er på samme tid noget helt personligt og meget fælles. De er videnskabelige og sexede.

Patikums mulighed for at lave billeder af organerne afhænger af hvor beskrivelsen af dem befinder sig på detaljeringskurven: Ordet *organ* giver et diffust billede af en rundagtig ting af blankt kød, uden hud, der *pumper* noget frem og tilbage. Hvorimod *lever* giver et billede af et blankt mørkerødt organ der er formet som Palæstina der ligger ned. Længere nede på detaljeniveau skal man måske være fagperson for at skabe billeder. Hvem ved fx hvordan *galdegangen* ser ud?

Se spørgende op på publikum.

I alle fire versioner har der været en organanatomi-time hvor jeg lægger organer på patikums krop og forklarer hvad organerne skal bruges til.

I den seneste version, holder jeg – med brug af organerne – et lille foredrag om *The State of the World*. Organerne danser hip-hop på kroppen efter foredraget.
Det er oplagt at bruge organerne til at snakke om hvad der er virkeligt, og hvad der ikke er virkeligt. Hvad der er fælles og ikke-fælles.

I det her kropslige format bliver metaforer endnu mere virkelige, og man kan høre hvordan der er små forskelle på forskellige sprog.

Der er fx en scene hvor jeg spørger patikum:

Kan vi bruge mavefølelsen til noget? Og så tager jeg fat i mavesækken.

I den engelske version spørger jeg:

Can we rely on our gut feeling? Og så tager jeg fat i tarmene.

En anden form for virkelighed der kan skabes i forestillingen, er at man momentant og kinæstetisk, kan forestille sig at være en anden, og tænke gennem en anden.

Der har yderligere, hele tiden, været mulighed for at en tredje person kunne være til stede – på to forskellige måder:

1) At en tredje person deltager som rekvisit og pludselig kommer ind ad døren.

2) At patikum ikke kan stole på mig, at jeg pludselig hælder noget – fx ketchup – ud over dem.

Det har at gøre med følelsen af at vide, eller ikke at vide, hvem der rører ved én.

I mørket er der en hånd der *griber* efter dig, vil hånden rive et eller andet *ud* af dig?

Men det ser ud til at patikum glemmer at jeg kigger på dem.

Se rundt i publikum, studér publikum indgående.

Det er *Forholdet* der er genren: Det Umulige Forhold!

På Borgerservice prøvede jeg at kalde det

en ud-af-kroppen-og-ind-i-hovedet-på-den-anden-oplevelse.

Man kan også sige at det er en samtale eller et forsøg på at skabe en nutid.

Det har også noget at gøre med empati, som har meget at gøre med konkrete fysiske størrelser:

Hvad der er stort, og hvad der er småt. Hvad der er tæt på, og hvad der er langt væk.

De tre første versioner af forestillingen inkluderede spisning af en stor portion spaghetti med

tomatsovs på maven af patikum. Patikum blev dækket op med dug og service.

Bl.a. denne spise-scene var en symbolsk forlængelse af et tabu ved en person.

Se op på publikum.

Det meget konkrete er meget vigtigt...Der optræder et æble!

Se op på publikum.

Jeg blankpolerer æblet....

Lav hurtige håndbevægelser frem og tilbage som om du holder om et æble og polerer æblet mod et lår.

...på patikums lår, og bagefter spiser jeg æblet. Så kan patikum høre, at det var et *æble*, der blev gnedet mod deres lår.

Jeg skal sige mere om den rolle som *research* spiller og har spillet.

Det var et *overskæg* som skabte forbindelse mellem to researchperioder! Jeg kunne ikke længere bruge John Cacioppo til noget, så jeg gik over til forfatteren og filosofen Elias Canetti.

[Whole Body Treatment]

De to havde heldigvis den samme slags overskæg, så jeg kunne hoppe fra den ene overskægs-spids til den anden.

Canetti – som er ret populær for tiden – har i bøgerne *Masse og Magt* skrevet mange fine ting som er lige til at snuppe. Han skriver fx om hånden...

Løft højre hånd, spred fingrene, knyt hånden sammen.

...som magtmiddel og gribeinstrument. Og om det at ligge ned. Og om hvordan den melankolske tilstand kan sammenlignes med at være ved at blive spist.

Jeg skal lige tilføje at jeg ikke haft det *helt* godt med næsten kun at referere til mandlige videns-autoriteter. Men jeg har fået skabt balance, med Margaret Thatcher, Ophelia og mig selv, som nogle hovedkarakterer i den seneste version.

Jeg kan godt lide det hverdagslige i rammerne omkring forestillingen, det er lidt ligesom at shoppe: Patikum kommer ind kl fx 15, de indledende øvelser, op på briksen, der sker ting og sager, efterfølgende betaling, færdig. Bum bum!

På et tidspunkt – engang i 2012 tror jeg – hvor jeg havde haft mange problemer med teatrets krav om handlingen, tiden og stedets enhed, ændrede jeg genren til *dans*, i versionen til Dansehallerne hvor der var et stort fjedrende dansegulv.

Hot Chocolate: You Sexy Thing, afspilles
<https://www.youtube.com/watch?v=aO14oeHZnBk>

Sid helt ubevægelig mens musikken spiller, og se på publikum.
Musikken stoppes lige efter "How did you know I needed you so badly?" ved 00:59 min.

Til den her sang dansede jeg for patikum og svingede med håret så det svirpede ind over deres krop. Jeg har tit håbet at selve stedet hvor jeg spillede, ville blive behandlet og få det *godt* efter en Whole Body Treatment.

På Borgerservice var der nogle virkelig gode ready-made rekvisitter og effekter der var lige til at bruge. Patikum skulle trække et nummer i en skranke og vente ved bord nummer 10 på at blive hentet og bragt til kontor B167. Undervejs i forestillingen kunne jeg åbne døren til kontoret, så kunne patikum høre en sagsbehandler gå forbi ude på gangen.

Man kan se en trailer på <http://www.moribund.dk/whole-body-treatment/whole-body-treatment-3-pa-borgerservice/>. En borger er på briksen på Borgerservice Snekkersten som ligger i Prøvestenscenteret.

Jeg har lært af Winnicott at hvis en behandling skal virke, skal den være kreativ.

Jeg har været inspireret af Rosenmetoden der i høj grad beskæftiger sig med kroppens historicitet, og af genkaldelsesterapi og regressionsterapi der beskæftiger sig med at have været en anden. Jeg må indrømme at jeg har været både fobisk og fascineret.

Terapi-industrien kan blive ved med at sælge produkter til én, men det er ikke til at vide om man får det bedre, *eller* om man bare får det anderledes.

Man kan sige at det er en konstant skabelse.

Jeg har skiftet mening om utrolig mange ting. Jeg er vendt tilbage til et standpunkt. Og herefter er standpunktet ligesom forsvundet og blevet irrelevant.

Der er et turkis frotté-lagen på briksen, og det er vigtigt at patikum ligger godt!

Canetti skriver om den liggende stilling:

Den liggende stilling er en afvæbning af mennesket. Et utal af handlinger, holdninger og positurer, der helt og holdent bestemmer en i oprejst stilling, aflægges som man aflægger klæder, som om disse ting, det normalt lægger så stor vægt på, i virkeligheden slet ikke hørte til det 1).

Cindy Lauper: When you were Mine, afspilles på højt lydniveau!

<https://www.youtube.com/watch?v=nRUd247zj44>

Sid helt ubevægelig og se på publikum, mens musikken spiller.

Musikken stoppes lige efter "You didn't have the decency to change the sheets" ved 1:01 min.

Med det her nummer tænkte jeg at jeg ville bygge en danse-energi op indeni som patikum kun kunne *tænke* ud.

Jeg tror at der er god mulighed for at blive pinligt berørt, og mistænksom, over for agendaen.

Den skjulte agenda! Er den nærmest lidt hekseagtig?

Hvilke fordomme har jeg selv om mit "tema" og om mit forhold til patikum?

Den kritik jeg først formulerede af det terapeutiske paradigme, har forekommet fuldstændig irrelevant, og så er den vendt tilbage som alle mulige former for ambivalenser. Måske er det et spørgsmål om ikke at være bange for kreativ magt? Og for selv at tage magt?

Under alle omstændigheder er det ikke et rensset univers.

Der er ikke blevet ryddet op, og der *skal* heller ikke ryddes op!

Og Winnicott skriver:

Hvis objektet skal kunne bruges, skal det for eksempel, være virkeligt i den forstand, at det er en del af en fælles virkelighed, og ikke et bundt projektioner. Jeg tror, det er det, der udgør den store forskel mellem relatering og brug 2).

Pause.

En grøn ballon, en globus, en pengeseddel fra Kenya.

Pause.

Forvandling, renselse, opløftelse, hengivelse, udslettelse.

Eller skabelse, destruktion, forøgelse, formindskelse, forandring og at skifte plads.

Løft vandglasset – langsomt – drik af glasset, og stil glasset på bordet.

Når først man har sagt at kroppen er en scene, er det den mest oplagte scene.

Man skal selvfølgelig bytte om på ekspressivitet og taktilitet.

Se op på publikum.

[Whole Body Treatment]

Benenes indhold bliver rørt til dans, eller *der udspiller sig en dans på benene*.

Jeg har forsøgt mig med at indføre *alt muligt* i det væv af associationer og erfaringer der udfolder sig som konsekvens af det at have en krop.

Koreografien – fra min side – er i høj grad at dosere tidrummet og skabe impuls til patikums tanker som er en tekst der kører. Jeg ved ikke hvad der står i den tekst. Jeg får nogle tegn: lidt sved på overlæben, en trækning ved munden eller et smil. Et albueled der er blødt.

Et par hænder der ligger helt stille, er forresten meget smukke.

Jeg tænkte på et tidspunkt at jeg ville spille på *Københavns ældste bordel*.

Jeg ville også *meget gerne* spille på Gamle Scene på Det Kongelige Teater når nu den alligevel stod tom.

Jeg har også tænkt at jeg ville lave en version af forestillingen som kun skulle spilles for *Magtfulde Personer*. Det ville have været godt hvis borgmesteren i Helsingør havde været den første på briksen i Whole Body Treatment på Borgerservice.

Jeg har tænkt på en version i et fitness-center.

Jeg har tænkt på en version i det nye supermarkedet på Jagtvej – Kiwi hedder det. Posthuset på Jagtvej er flyttet ind i supermarkedet. Posthuspersonalet står tæt ved udgangen til supermarkedet og langer pakker over disken. Køen til posthuset står i indgangen til supermarkedet og ud på gaden. Hvis der er et lille baglokale, kunne jeg lave Whole Body Treatment dér.

Jeg har også tænkt på en version som jeg laver som et *portræt* af og til én patikum.

Andre kan siden hen også opleve denne version.

Jeg har også tænkt på en version hvor jeg tager hjem til patikum.

Den seneste, fjerde version har som sagt undertitlen *teater på kroppen i teatret*.

Jeg ville have det til at handle om teatrets brug af politiske og sociale temaer – som *varer!* Lidt ligesom *åndelig og følelsesmæssig udvikling som varer* i de første versioner.

Jeg ville også være cool og beskæftige mig med noget *politisk*.

Jeg var træt, at det der med forholdet og det terapeutiske!

Jeg ville se på hvordan teatret gennem historien har stræbt efter at være moralsk forbedrende.

Det prøver jeg at gentage i en sekvens af små scener hvor patikum og jeg tager forskellige teatermasker på.

Der er fx en scene – Ophelia-scenen – hvor jeg græder og hulker på patikums mave. Det er rigtigt skuespill!

Og der er en scene hvor patikum er politisk aktivist på briksen.

Der er også en scene hvor patikum får lov til at røre ved mine muskler!

Løft højre arm, og spænd overarmsmusklen indtil den begynder at ryste.

Jeg tænkte på følelser som kollektive og rumlige størrelser snarere end individuelle tilstande.

Jeg tænkte på afmagt og magtesløshed og på *melankolien* (den har forresten været med i alle versioner af forestillingen) og på håb om forandring.

Jeg tænkte på idéen om at have overblik.

Νέμης: Η ώρα της Ξενάγησης afspilles
<https://www.youtube.com/watch?v=qgeJ-ykCE50>

*Se ned i bordet. Rok på stolen, og vip med fødderne i takt til musikken.
Se af og til op på publikum. Musikken stoppes ved ca 1:25 min.*

Det er dét hip hop-nummer som organerne danser til – det er fra Grækenland.
Og der er ikke mange der kan lide det.

Jeg er ret tilfreds med at der ikke er nogen vidner til patikums reaktioner.
Det er ikke vigtigt om de griner på de rigtige tidspunkter,
eller smiler *that knowing smile*.

Der er jo bare en tjener tilstede, en *executrix*.

Jeg er interesseret i hvordan det billede som patikum har af mig, ændrer sig undervejs. I starten af forestillingen, inden patikum kommer på briksen, varmer jeg op og fortæller om de etymologiske rødder i gammelengelsk for ordene whole, body og treatment.
Jeg kombinerer etymologi og opvarmning så patikum også kan bruge min krop som reference undervejs.
Jeg er interesseret i hvilket billede patikum har af mig når forestillingen slutter.

Se op på publikum!

Jeg tilbyder en vare. Og jeg tilbyder min arbejdskraft ret billigt. Billetterne har altid været billige. Måske burde jeg forære dem væk?

Se spørgende på publikum.

Pause.

Peg på manuskriptet.

Jeg har et par noter mere.

Jeg skal i gang med Whole Body Treatment 5.

Jeg tænker på hvad *klar tale* er?

Jeg tænker på *nydelse*.

Saml arkene i manuskriptet ved at slå dem mod bordet.

Stå op, tag manuskript og glas.

Gå ud.

[Whole Body Treatment]

Se www.moribund.dk for kropsdramaturger, konsulenter og bidragsydere til Whole Body Treatment.

Litteratur

Canetti, Elias, Masse og Magt bind 1 og 2, oversat af Karsten Sand Iversen, Rævens Sorte Bibliotek 1996 (citatet er fra s. 160 i bind 2)

Winnicott, W. Donald, Leg og Virkelighed s. 140, oversat af Bjørn Nake, Hans Reitzels forlag 2003 (citatet er fra s. 140)